

Opieka żłobkowa i przedszkolna skutecznym elementem pogłębiania luki płacowej

Psychologiczne aspekty dostępności w Polsce do placówek opiekuńczych dla najmłodszych obrosły licznymi koncepcjami, niejednokrotnie, nieodwołującymi się do wiedzy naukowej i praktyki psychologicznej, a nawiązującymi bardziej do kwestii kulturowych i stereotypowego postrzegania roli kobiety w rodzinie i społeczeństwie.

Tymczasem dobrze zorganizowana opieka żłobkowo – przedszkolna jest w stanie nie tylko, być jednym z elementów skutecznie przeciwdziałających pogłębianiu się luki płacowej między kobietami, a mężczyznami, ale też odpowiadać w pełny sposób na potrzeby rozwojowe najmłodszych.

Dziecko, po etapie budowania swojego poczucia bezpieczeństwa wyłącznie na rodzicach, zaczyna eksplorować świat, poznawać innych ludzi i rozwijać potrzeby społeczne. Bardzo dobrym miejscem do kształtowania właściwych postaw społecznych, nauki empatii i kooperowania jest dobrze zorganizowany system opieki żłobkowej i przedszkolnej. Poniżej fragment z opracowania Katarzyny Sadowskiej dotyczącego edukacji wczesnoszkolnej:

Edukacja dziecka do trzeciego roku życia jest edukacją fundamentalną i rozwojową w tym sensie, że wytycza ją potencjał rozwojowy dziecka. Idąc tropem Anny Brzezińskiej, na potrzeby stworzenia definicji wczesnodziecięcej edukacji (dla dziecka w wieku do lat trzech) przyjęć można, że „wczesna edukacja to wspieranie rozwoju dziecka poprzez tworzenie okoliczności sprzyjających gromadzeniu wiedzy i nabywaniu umiejętności w sposób naturalny i spontaniczny w różnych sytuacjach, w których dziecko się znajduje” (Kram, Mielcarek 2014: 8). Wczesnodziecięca edukacja powinna mieć charakter niedyrektywny i opierać się na ustawicznej obserwacji i diagnozie rozwoju dziecka. Edukacja taka nie odwołuje się do założeń dydaktyki, nie można w jej przypadku mówić o realizacji zajęć, sporządzaniu gotowych scenariuszy czy planów pracy i ich konsekwentnym realizowaniu, bowiem to małe dziecko wytycza sposób oddziaływań opiekuna. Jest to kształcenie (się) dziecka w sytuacjach naturalnych (tamże), przede wszystkim w kontakcie ze światem, z dorosłymi (lub też bardziej doświadczonymi dziećmi, np. w kontakcie ze starszym rodzeństwem), których dziecko obserwuje i naśladuje.

Pamiętajmy, że placówki oświatowe, zarówno żłobki, jak i przedszkola, zatrudniają wysoko wykwalifikowaną kadrę, tym samym dając gwarancję należytego odpowiadania na potrzeby dzieci. W placówkach tych obok pedagogów, częstokroć zatrudnieni są psychologowie, logopedzi, osoby rozwijające zdolności muzyczne i plastyczne dzieci, rozpoznające te kompetencje na wczesnym etapie. Z tego też można wywieść kolejny „zysk” dotyczący opieki instytucjonalnej – jest ona w stanie

w znacznym stopniu zniwelować nierówności społeczne, dać wszystkim dzieciom w kraju równy dostęp do edukacji.

Dziś polski rodzic może liczyć na „równościową edukację”, gdy jego dziecko kończy 7 lat. Wtedy na pewno znajdzie miejsce w publicznej szkole. W wielu miejscach w kraju żłobki nie są wcale dostępne. Dostępność przedszkoli zwiększono m.in. dzięki zaangażowaniu samorządów, ale wciąż wiele polskich dzieci nie ma w nich miejsca.

Placówki prywatne są tak kosztowne, że wiele rodzin staje przed wyborem, czy kobieta ma wracać do pracy, czy zostawać w domu, gdyż jej pensja, to często koszt opłaty za żłobek lub przedszkole plus koszty transportu do pracy. Wiele kobiet decyduje się w takiej sytuacji na pozostanie w domu, dokonując „iluzorycznego wyboru”, którego jedynym kryterium jest kryterium finansowe. Tymczasem o prawdziwym wyborze możemy mówić wtedy, gdy kobieta ma dostępną, dobrze zorganizowaną opiekę instytucjonalną nad dzieckiem, a decyzję o powrocie do pracy, podejmuje nie z powodów materialnych, ale dlatego, że jest to jej niezakłócona niczym decyzja.

Z psychologicznego punktu widzenia istotne są jeszcze inne zmienne:

- powrót kobiety na rynek pracy, który nie eliminuje jej ze ścieżki awansu, podnosi jej samoocenę, niezależność, możliwość realizowania się w wielu rolach – zarówno rodzinnych, jak i zawodowych
- nieutralanie stereotypów kulturowych, które są jedną z istotnych przyczyn luki płacowej
- podwyższenie poziomu emerytur kobiet, co sprawi, że nie będą obciążeniem dla systemu wsparcia społecznego w wieku podeszłym
- stworzenia mechanizmów, dzięki którym nieopłacana obecnie praca domowa będzie w bardziej solidarny sposób dzielona między kobietami, a mężczyznami.